

**Uunga siunnersuut: Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut inatsisaata
allangortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat**

(Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq)

pillugu

Eqqissimatitsinermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliap

Siunnersuutip aappassanneerpeqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliaqarnermi makkuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Mariane Paviasen, Inuit Ataqtigiit, siulittaasoq

Inatsisartunut ilaasortaq Mala Høy Kúko, Siumut, siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Pipaluk Lynge-Rasmussen, Inuit Ataqtigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Emanuel Nuko, Naleraq

Inatsisartunut ilaasortaq Lars Poulsen, Siumut

UKA2021-imi ulloq 6. oktober 2021-mi siullermeerinerup kingorna siunnersuut
ataatsimiititaliap misissorpaa.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Avatangiisit pillugit inatsit maanna atuuttup naleqqussarneqarnissaa siunnersuummi
siunertaavoq. Imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu inatsimmi oqaatsinik atuinertigut
amma aatsitassanut inatsimmut killissalersuinikkut naleqqussaassoqassaaq, soorlu amma
Naalakkersuisunut piginnaatitsissutinik ilanngussaqaarnerni naleqqussaaneq pissasoq. Taakku
saniatigut eqqakkanik eqquusunut annissuinernullu aalajangersaasoqassaaq soorlu amma
umiarsuit kivisimasut pillugit aalajangersimasut unioqqutinneqarneranni akiliisitsinissamik
aalajangersaanikkut periarfissanngortinneqassasoq. Naggasiutigalugu atuutsilerneqassaaq
”aalajangersakkanik katersuuffik” ilaatigut siunissami malittarisassanik aalajangersaanissamik,
sulianik inatsimmi ullumikkut inatsisini allanik ilaangitsut tunngatillugu
naalakkiteqarnissamat imaluunniit inerteqquteqarnissamat Naalakkersuisut
piginnaatinneqalersinnaaqqullugit.

2. Inatsisartuni siunnersuutip siullermeerneqarnera

Siunnersuutigineqartoq Inatsisartunut ilaasortanit tapersorneqarluarpoq.

3. Tusarniaanermi akissutit

Inatsisartut siulittaasoqarfiata maleruagassai naapertorlugit tusarniaanermut akissutaasut inatsisissatut siunnersuummut kakkiupput. Tusarniaaneq sapaatip akunnerini sisamani 8. oktoberimiit 5. november 2020-p tungaanut ingerlanneqarpoq.

4. Siunnersuummik ataatsimiititaliap suliarinninera

Naalackersuisut siunnersuutigineqartumi pingaarnertut avatangiisit pinaveersaatitsinikkut akiuiniarnikkullu innarlitsaaliorneqarnissaat ujartoraat ataatsimiititaliap maluginiarpaa. Inatsisartut Naalackersuisullu pinngortitap avatangiisillu illersorlugit suliaqartuarnissaat ataatsimiititaliap pingaarnertut isumaqarfigaat. Tullinnguuttumi Naalackersuisunik piginnaatitsinissap suliarinissaa pingaarnertut pissutissaqarluni ataatsimiititaliap isumaqarpoq.

4.1. Aalajangersakkatut katersuuffiusut, § 40 a

§40 a aqutigalugu ”aalajangersakkatut katersuuffiusut” pilersitsisoqarnissaa ataatsimiititaliap siunnersuummik suliaqarnermini maluginiarpaa, tassunga Naalackersuisut nukissiuutit, akuutissat atortussalluunniit sulianit pisut, Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkanut allanut ilaangitsut atorlugit mingutsitsinissap pinaveersaartinnissaanut akornusernissaanullu maleruagassanik aalajangersaasinnaapput, peqqussuteqarsinnaapput imaluunniit inerteqquteqarsinnaapput, kiisalu piunasaqaateqarsinnaallutik, suliat taakku inatsimmut allamut ilaangippata. Inatsisissatut siunnersuutip nassuiaataani allassimavoq nunani tamalaani isumaqatigiissutaasunik isumaqatigiissutaasullu pioreersut allannguutaanut atuutsitsilernissaq pingaarnertullugu aalajangersaasoqartoq. Nalunaarut aqutigalugu aalajangersagaq atorneqarsinnaavoq qaamanermik, nipimik imaluunniit imermik nillusaammik atuinernut mingutsitsinernut maleruagassiornikkut.

§40 a aqutigalugu aalajangersaanikkut inatsisaasup atuuffeqarnera malunnaatilimmik annertusineqarpoq, naak tamanna inatsisissatut siunnersuutip nassuiaatitaani nalunaarutigineqanngikkaluartoq. Taamatuttaaq sulianut atuutsinneqartussanik naliliussamik killiliisoqarnissaanik isummertoqanngilaq. Tamanna tunngavigalugu ataatsimiititaliap Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalackersuisoq qinnuigissavaa qaamanermik, nipimik imaluunniit imermik nillusaammik atuinikkut mingutsisoqarnerani qaqugukku §40 a-mi aalajangersagaq naapertorlugu atuisoqassanersoq. §40 a-mut tunngatillugu piffissaliussamik naammaginartumik §59 a-mi aalajangersakkamut assingusimik ilanngussisoqarnissaanik siunertamut tulluuttuunersoq Naalackersuisoq ataatsimiititaliamit nalileeqqullugu qinnuigineqarpoq.

Arlaatigut pisoqarnerani innuttaasup suliffeqarfiulluunniit taarsiivigineqarnissaminut pisinnaatitaaffeqarneranik tassani aalajangersakkami isummertoqarsimannginnera ataatsimiititaliap maluginiarpaa. Inatsisissatut siunnersuutip § 40 a pillugu nassuiaammi

siammasilluinnartumik allassimasoqartoq ataatsimiititaliap maluginiarpaa:

”§ 40 a-p atorneqarnissaa aalajangiunneqarpat, tamanna suliamut mingutsitsiviusumut pineqartumut annertuunik kinguneqartussaavoq, tamatumani aalajangersakkap qanoq iliorluni atorneqarnera apeqqutaassalluni.”

Inatsissatut siunnersuutip nassuiaataani immikkut aalajangersakkap kingunerisinnaasaanik eqqarsaatersuuteqartoqanngilaq, taamaallaat allaqqasoqarluni iliuutsimi mingutsitsiviusumut malunnaateqarluartumik kinguneqarsinnaasoq. Tamassuma malitsigisaanik innuttaasumut suliffeqarfimmulluunniit malunnaateqarluartumik kinguneqartitsisoqarsinnaanera inernilerneqartariaqarpoq. Tamanna tunngavigalugu siunnersuutip appasaaneerqarnissaanut pineqartut pillugit, pisortanit taarsiinissamut aamma pinngitsaaliilluni taarsiissutitalimmik pigisanik piginnikkunnaarsitsinermi pisortat pisussaaffiinik aningaasartuutigeratarsinnaanermullu pingaartitsilluni eqqarsaatersuutit itisilerneqarnissaanik Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq ataatsimiititaliamit nalileeqqullugu qinnuigineqarpoq.

4.2. Taarseeqqusineq, § 59 a

Inatsissatut siunnersuutip § 59 a pillugu nassuiaataani inatsit naapertorlugu tunniunneqarsimasunik pisinnaatitsinernik utertitsinerni allannguineruilu, akuersissutinik immikkullu akuerineqarsimanerni innuttaasut suliffeqarfiillu taarsiiffigineqarsinnaanermik piunnaasaateqarsinnaanerat killilimmik Naalakkersuisut suliaqarput. Ataani ima allassimasoqarpoq:

”Kisianni allanngortitsinissamut utertitsinissamulluunniit naleqquttumik piffissamut killiliussassamik aalajangersaanermi, taarsiissuteqarluni akiliisoqassanngitsaq tunngavigineqarajussaaq, allanngortitsinerlu utertitsinissarlunniit pineqartumi pissutsini tunngavilersorneqarsinnaalluni, taamaalilluni utertitsineq inuiaqatigiit eqqarsaatigalugit pisariaqartut isigineqartariaqarluni, taamaattumillu taarsiinissamik malitseqassanani.”

Nassuiaammi allassimasoqanngilaq 'naammaginartumik piffissaliineq' Naalakkersuisunit qanoq isumaqarfigineqarneraq. Avatangiisinik innarlitsaaliuinerup maanna siunissamilu inuiaqatigiinni qitiulluinnartumik inissisimanera innuttaasulli suliniutillu aamma inissaqartinneqartariaqarnerat ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Tamanna tunngavigalugu Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisup qaqugukkut piffissaliineq naammaginartutut isigineqarnissaa pillugu itisiliilluni nassuiassateqassasoq aamma nassuiaaneq siusinnerusukkut inatsit naapertorlugu tunniunneqarsimasunik pisinnaatitsinernik utertitsinerni allannguineruilu, akuersissutinik immikkullu akuerineqarsimanerni misilittagaasunik pitsaassusiliilluni ataatsimiititaliamit qinnuigineqarpoq.

Nunalerinnermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutitut Avatangiisinullu Naalakkersuisup appassaaneerinninnermi sammisaqarnissaa ataatsimiititaliap qilanaaraa.

4.3. Oqaatsit atorneqartut pillugit eqqarsaatersuutit

Inatsisissatut siunnersuutip §1 imm. 9-mi danskisuuani ”pisinnaavoq” atorneqarmat kalaallisuuani ”pisussaavoq” atorneqartoq ataatsimiititaliap maluginiarpaa. Ataatsimiititaliap paasinninnera naapertorlugu alaajangersakkani atuuttuni oqaatsini marlunni ”pisinnaavoq” isumagineqartoq. Nunalerinnermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutitut Avatangiisinullu Naalakkersuisup appassaaneerinninnermi sukumiinerusumik nassuiaateqassasoq inatsimillu naqqiissuteqarnissamik qulakkeerinnissasoq ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa.

5. Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai

Siunnersuutip piviusunngortinneqarnissaanut aningaasatigut kingunerisassai siunnersuummi nalinginnaasumik oqaaseqaatini allaaserineqarput. Tassani allassimavoq pisortanut aningaasartuuteqarnissamut kinguneqassanngitsoq, suliffeqarfiit akiliinissamik piunasaqarfigineqarsinnaasut nakkutilliinnermi oqartussat misissuinerannut pisariaqartinneqartunut atorneqartussanik, tak. aalajangersakkami § 54 a aamma § 54 b.

6. Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuut **akuersissutigineqassasoq** inassutigaa.

Taamatut oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnillutik matumuuna siunnersuut ataatsimiititaliap aappassaaniigassanngortippaa.

Mariane Paviasen
Siulittaasoq

Mala Høy Kúko
Siulittaasup tullia

Pipaluk Lyngge-Rasmussen

Emanuel Nuko

Lars Poulsen